శ్రీనాథరావు ఇంటి ముందు రోల్సరాయి కారువచ్చి ఆగింది. రోజూ ఆకారు పరిగ్గా ఎనిమిది గంటల కల్లా ప్రొద్దున్నే రావటం పరిపాటి. గడియారాలు తప్పు పడవన్నట్టుగాని ఆకారు మాత్రం ఖైం తప్పదు. ఆ కారు రాకను చూచి ఒకరిద్దరు ప్రక్క యిండ్ల వారూ, ఎదురింటి వారూ కెళ్ళు దిద్దుకుంటూ వుంటారు రిక్షా వాచీలో.

ఆ కారు వచ్చేచివ్వెలు అందులోని ఏవో కరిమబాలు ఏవో సంగతులు ఆ పిచ్చి నంతా మీరు మిట్టు గొల్పుతాయి, గుప్పు గుప్పు మని పిస్తాయి. ఆ కారు రాకను నిరీక్షించే కొన్ని జతల కళ్ళు ప్రక్క సౌధాల పైనా ఎదురిండ్ల కాంపౌండు గేటుల ప్రక్కనా తారాడుతూ వుంటాయి. వాటి రోజువారీ కార్యక్రమంలో గత ఆరు వారాలుగా ఈ నిరీక్షణ కూడ ఒకటైంది.

ఆ కారు ఆగిన మరుక్షణంలో అందులో నుండి అత్యంత నవనాగరక వేషంలో, యువ నవ పొంగులు అంచులుదాటిన ఒక అప్సరస ఓయ్యారంగా దిగి మెరుపులా మెరిసి వేషంలో తాళ్ళున్నట్టుగా శ్రీనాథరావు పాథంలోకి వేరు కుంటుంది. అక్షణ కాలం కోసం మరి కొన్ని క్షణాలు వెచ్చించిన కళ్ళన్నీ మళ్ళా తమ విస్తారపు పంపరాల్లోకి మళ్ళుతాయి.

అప్పుడప్పుడూ అలవాటైన ఆప్తోలు అయినా ఎప్పటి కప్పుడు కొత్తగా వుండే లూ కథే ఆమెకివ్వాళ మరీ బాధా కరంగా వుంది. ఎందుకుండాలి? తాను వప్పుదేని అతడు ఒళ్ళంతా కళ్ళు చేసుకొని నిరీక్షిస్తూ తడవ తడవా రోడ్డుకేసి చూస్తూ తచువచ్చే పరికి "అమ్మయ్యా," అనకూనే స్థితిలో వుండాలను కుంటే అతడట్లా వుండక పోతే తమకిట్లా వుంటుందా? అతడట్లా వుండాలని తానను కోవడం ఎంత వరకు న్యాయం? అసలు న్యాయాన్యాయాలు మనస్సుకి పట్టవు. పాడు మనస్సుకి ఎంత తోస్తే అంతే. వచ్చి అప్పుడే

ఈ కారు వాడు ఆమె వచ్చేవరికి డ్రాయింగు రూములో అతడు లేడు. ప్రక్కనే వున్న అలంకరణ రూములో గూడ లేడు. డ్రాయింగు రూము అర్ధంలో తన ప్రతి బింబం కనపడే విధంగా వున్న ఒక పెద్ద అద్దం ముందు నిలుచుని తన ఒంటిని తనే చూసుకుంటూ వుంటాడు రిక్షా వాచీలో.

ఎందుకీ లిప్‌స్టిక్? ఎందుకీ ఉంగరాలు తిరిగిన ముంగురులు? ఎందుకీ సరులూ హారం విడిచిన జంటవాగల వంటి కడల కంటే చేతులులేని తన జాకెట్టుకు పట్టిపోయి ఖరీదు నిగనిగలు దేనికి? ఆమెనేదో అర్థించి కళ్ళను అరమూసి లుంచి పిట్టార్పులను నిగిరించి మనస్సు మడికిస్తున్నట్టు.

ప్రతిభావంతుడవీ, వెన్నెల చప్పేకనబడేవ ముక్కూ, చదువుకో అంతేత వైనస్సిన్నట్టు పుస్తకంపై పేపాలతున్న కళ్ళూ, పూలతోలే లూ కళా ఈ కాంతి లూ పొందలేనం అంతా తనలో లుయిదిగిన్నట్టు అతని రూపం లో ఒక్కలోపం ఆమెకు చలాదాకరమైంది. ఒక్కటంటే ఒక్కటే లోపం వుంది. అతని కళ్ళ నిష్పక్షిత్వపైన నాటిగా చూస్తాయి గాని వయ్యారంగా చూడవు.

అప్పరస ఏదటప్పన్నా పట్టించుకోని కళ్ళన్ని లోకమేమో తనకు పట్టనట్టు, అప్పుడు తనకేమో అంత అర్థంలేని రోజుల్లోనీగా అడుగులో అడుగు వేసుకుంటూ ఏదో పుస్తకం చూస్తూ రెండ్లతో కట్టిన పట్టాలతో నుండి మేడ పైపు వస్తున్నాడు శ్రీనాథరావు. అతని తలదువుకోకపోయిన ఉంగరాల జుట్టూ, అతని ఆత్మ

మొదటి ఘట్టాన్ని ఆమెకు చెప్పాలని ప్రయత్నించాడు. కాని ఆమెకా ఘట్టం వినాలని లేదు. మాట మార్చేది, లేదా ఏదో సాకుతో ఆవూరు కక్కిగ్గాలంచి వెళ్ళిపోతుంది. ఇప్పు శ్రీనాథరావు వస్తూ వుండగానే తన మనసు ఖద్దరులాగా అంగిపోయింది. ఒకడు రాగానే శకుంతలను మర్చిపోన్నాన్నా నన్నాడు. తనను చూచే కాబోలు నవ్వుకొని వుస్సాంగింది. కాని అతని మాటల తీరు చూస్తే తన వేదం అనాదతనికి గన్నిపట్టు కన్నిపోలా! ఆయన్ని అర్థం చేసుకోవటం చాలా కష్టంగా వున్నది. పాతకాలంవాడని అనుకోడానికి వీల్లేదు. పన వాగరకు డనడానికీ వీలులేదు. అలాగే వంటి వాడిని లోకంలో ఎలా అర్థం చేసుకోవాలో తెలియటం కష్టం. అతను మనిషిగా మన స్సును దోచుకోడానికి ప్రయత్నించడు. కాని అతడు దోచేదే మనస్సులను. ఎక్కడా ఏ ఆకర్షణా లేని వ్యక్తి ఎలా దోచుకుంటాడు? తన కతనంటే అంత అభిమానం దేనికి? ఏ మగవాణ్ణి తన కంటి కొన చూపుకి కూడా పాత్రంకాని వాడని తలచే తనకీమాను తొంగించిన శక్తి అతనిలో ఎక్కడ వున్నది? తన దృష్టిలో అందంగా వుండే మగవాడంటూ లేడనే భావమే రూఢిగా వుండేది. ఇతణ్ణి చూచి అభావం నడలింది. అతను ఏదో కొంత అందగాడే! ఆమాత్రం అందం గలవాళ్ళు మగవాళ్ళలో లేకపోలేదు. కాని అందానికి మించిన ఏదో చెప్పలేని ఒక ఆకర్షణ అతనిలో వుంది. ఆ ఆకర్షణ తనను కట్టివేస్తున్నది. తానంతగా అతణ్ణి ఆకర్షించడం లేదా? ఆశక్తి తనకు లేదా? ఎందరో తనను పని గట్టుకు చూస్తూ వుండడం తాను గమనించక పోలేదు. కాని ఇతడు తనను చూడాలనే తపనతో ఏదీ ప్రకటించడు. సరికదా! మనసులోనైనా అలాంటి తాపత్రయం ఉందను కోడానికి కూడా అస్కారం లేదు.

ఎన్నోసార్లు అతని చిన్నతనాటి జీవితాన్ని అతడు చెప్పబోతే తాను సుముఖంగా లేదు. కాని అతడు తన చిన్నతనాటి జీవితాన్ని తన యెదట స్మరించకుండా వుండటం లేదు. తన యిష్టాయిష్టాలను పట్టించుకోని అతనికి తానంటే ఏమంత ఆకర్షణ లేదని అనుకో వాల్సిందే! ఈ అభిప్రాయ పరంపరల్లో పడిన ఆమె మనస్సు వేరేది చూడటం గానీ వినటం గానీ చేయలేని స్థితిలో స్తబ్ధంగా వుండి పోయింది.

శ్రీనాథరావు ఆమెను గమనించాడు. అన్నాడు : "నీవిదో ఆలోచిస్తున్నావు. ఈనాటి కింక వెళ్లిరా. నాకూ ఏదో పని లేకపోలేదు." అని. ఆమెకే మాటల గడువు దనం బాగా తెలుసు. తనకు వెళ్లాలని లేదు అతనికి వంపించాలని లేదు.

"మీరు ఇవ్వాళ్ళిట్టి పాఠాన్ని ప్రారంభించండి వింటాను" అన్నది. "పాఠం ఎప్పుడో ప్రారంభించాను. అయితే ఏ కర్థం కాలే దన్నమాట.

"నేను మీ శకుంతలను గూర్చి తెలుసుకోవాలనుకున్నాను. మీరదికస్తా హార్చి యింకో టేదో మాట్లాడారు. ఏది పాఠమో ఏది కాదో నాకు తెలియలేదు మాస్టర్‌జీ!"

"అవును ఒక ప్రణాళిక లేకుండా వదివే గాని వదువంతా యిట్లాగే వుంటుంది. ఫలానా పుస్తకం. తెలుగులో ప్రబంధమో సంస్కృత కావ్యమో పేక్స్పియర్ నాటకమో ఏదో ఒకటి చదువుకొంటే ఆ ఘట్టాలవారీగా రోజు కింత అని పాఠం సాగుతుంది."

"మరి మీరే అట్లా పద్దన్నారుకదా! అన్ని విషయాలూ మీకు తోచింది తోచి నప్పుడు నాకు అవసరమైన చిట్టీ చెప్తి వన్నారు. గురువును నమ్మిన శిష్యురాల్ని మీ కెప్పుడేమి చెప్తే అదే నా భాగ్యంగా తీసుకుంటాను."

"నీకు ఏదరుగు పూ నిజాని కవసరంలేదు. డిగ్రీ ఎప్పుడో సంపాయించావు. పై డిగ్రీలు కోర్కోవటం లేదు. మరి నాదగ్గర చదువు కోవాలని వచ్చావు. నీకు నేంచదువు చెప్పాలి? జీవితాని కుపయోగించే చదువు కావాలి. అది ఎట్లా వుంటుందో నాకే అంతుపట్టలేదు. నీకేం చెప్తాను? చెప్తానని ఆరు వారాలుపుంచి వాయిందాకా నిన్ను రప్పిస్తున్నాను. కాబట్టి ఏదో చెప్పాలి. చెప్తున్నాను. అదే నీకు అమోఘంగా వుంటే నేనేం చేయను. నీవన్న కాన్ని నేను నమ్మలేకాను."

"మీరు నాకు శకుంతల్ని గూర్చి చెప్పండి."

"చెప్పను. ముందు పుట్టినవాడు దుష్యం తుడు. అతణ్ణిగూర్చి చెప్పాలి. మరి చెప్తేవాణ్ణి నేను. కనుక ముందు నన్ను గూర్చి చెప్పాలి."

"ఇన్నాళ్లూ నాకు ఇంగ్లీషు రచయితల్ని గూర్చి చెప్పారు. వాళ్ళ రచనల్ని విమర్శించి చెప్పారు. అప్పుడల్లా మీ గూర్చి చెప్పాలని యింత పట్టుదల పట్టలేదు. ఇప్పుడు మీ పట్టు వదలటంలేదు. మీరు రచయిత ఎలా అయ్యారో! మీ మొదటి రచన ఏదియో!"

"అది మీరెట్లా వ్రాశారో! వ్రాసినప్పుడు మీ మనస్సెట్లా వుండేదో! అసలు ఏ రచయిత అయినా ఒక గ్రంథం వ్రాసేటప్పుడు ఎలా వుంటాడో! యిప్పుడీ చెప్పండి వింటాను."

"అవే రిక్కులేని పట్టిలాగా తల్లిదండ్రులు పదిలపరిచే కలిక నేలపొరల చెట్టు రాల్చిన పూవులాగా ఎండు, వండుటాకుల మీద ఒత్తు గిల్లింది. పాంచలు నీళ్ళు పోస్తే దప్పిక తీర్చు కున్నది. ఇక్కట్లు జోలపాడితే నిద్రపోయింది. రాపులకలు వండ్ల ముక్కలు తుంచి పెడితే రసం చప్పరించింది. ఆ దిక్కులేని ఆమెను కణ్ణ మహర్షి తీసుకువచ్చి పెంచితే పెరిగి పెద్దదైంది. ఆమె రాజకన్యకో — అప్సరస కాంతులో — మునిజాలికో! — తెలియ కుండానే అనురాగం అంకురించింది దుష్యంతు డనెను మాదంగానే. అది ఆమెలోని అప్సరసు సౌందర్య విపరీతం. ప్రకృతి సిద్ధ మైన లావణ్యానికి మెరుగు పెట్టిన ఆమె మనోహరమైన ఆశ్రమ జీవితం అతని అనురాగానికి దోహదమైంది.

"అంతఃపుర స్త్రీలను చూచిచూచి ఆయన మోహం మొత్తిస్తుంటుంది. ఆ వాటు ఆశ్రమ కన్యను చూడ్డంలో తీరిపుంటుంది. ఆయన అనురాగానికి అదే దోహదమై వుంటుంది.

"ఇట్లే మన స్త్రీల వేళల పక్కీలో నీవన్నావు. తనకూడానే దుష్యంతుడి నిదానం యిరుకున్నాడు. కాళిదాసు ఈ యిరు

వయ్యో శతాబ్దంలోనివా రనవలసిన మాటను ఎన్నో శతాబ్దాల క్రింద తన నాటకంలోని ఒక పాత్రచేత అనిపించాడు కాళిదాసు!

"మరి దుష్యంతు డంతటి రాజు ఆశ్రమంలో అలంకారాలేమీ లేని ఆమెను వరించాడంటూ పుక్కిటి పురాణాలు వర్ణిస్తూంటే నాటకాలు వ్రాసినవారు వ్రాస్తే, వేసినవారు వేస్తే, అనందించే మీబోటివాళ్ళు ఆనందిస్తే, అదంతా ఒక అలవాటుగా ఈ దేశంవారికి సరిపోయింది గాని మానవ ప్రకృతికి దగ్గరగా వుండవు మన పురాణకథలేవీ.'' "కాని దుష్యంతు డెందుకు ప్రేమించాడో ఒక్క మాటలో అన్నాడు తెలుసా! అలాంటి సౌందర్యం ఆశ్రమంలో వుండంటే పెరటి తోటల్లోనే తీవలు అడవి తీవలమీద గుణంచేత ఎందుకూ కొరగానివై పోయినట్లే అన్నాడు. దీని అర్థం నీకు స్పష్టంగా తెలియదు. సన్నజాజి పూలతీవ అడవిలో వున్నా సన్నజాజి పూలే పూస్తుంది. మన దొడ్లోవున్నా సన్నజాజిపూలే పూస్తుంది. మనదొడ్లో అంతకంటె పంచితీవ లేకపోతే అడవిలోని ఆతీవ మనల్ని ఆకర్షిస్తుంది. ఆకర్షించడానికి తీవలోని గుణం కారణంగాని అది అడవిలో పుట్టిందా మన యింటి పెరట్లో పుట్టిందా అనే ఆలోచన కాదు. రాజ దృష్టి అట్లాంటిది. ఆయనకు గుణం గ్రహించే ఎక్కువే కళ్లున్నాయి. బాహ్యాన్నిబట్టి అంతర్యాన్ని అపార్థం చేసుకోని శక్తి ఆయన పొందిన విద్యలో వున్నది. ఆయనకున్న సంస్కారంలో వున్నది. తపోవనంలో వున్న కన్నె అందరిలో తన కంటికి ఇంపుగా వున్న ఆమెలో తన నాకర్షించడానికి ఏ లక్షణాలున్నాయో వదేపదే వెనుదువేసుకోని అప్పు డామెపైన ప్రేమను దృఢపరచుకుంటాడు.

"మాస్టర్‌జీ! కోపించకండి! ప్రేమ అనేది చూడంగానే కలిగేది. 'లవ్ ఎట్ ఫస్ట్ సైట్' అన్నారు. కలిగిన ప్రేమ తర్క వితర్కాలతో తరిగిపోదు. పెరిగితే పెరగవచ్చు. తర్క వితర్కాలతో ఎవరూ ఎవర్నీ ప్రేమించ లేరని నా నమ్మకం.

"నిజంగా పాటం చెప్తే నీలాంటి వాళ్లకే చెప్పాలి. నీకున్న ప్రతిభవంటిది చాలా అరుదుగా వుంటుంది చాలామందిలో.

"పూరికే పొగిడేయకండి! మాస్టర్‌జీ! ఏదో పెద్ద దెబ్బకొట్టడానికే ఇలా ముంగ చెట్టెక్కిస్తున్నారు.

"కాదు కాదు. తన నాటకాన్ని విమర్శించే మేధావుల పూపాలను తానే వూహించి రాశాడు వాటికి సమాధానాలూ కొన్నికొన్ని వాక్యాలు అప్రాంతంలేకా యీ పాత్రలచేత చెప్పించాడు.

"నేనన్నదానిక్కూడా సమాధానం వుందా మాస్టారూ! ఆయనకాలం నాటికి ఇంగ్లీషు మన దేశానికి రాలేదుకదండీ!

"మన దేశానికే కాదు. అసలు ప్రపంచంలోకే సరిగా అదుగు పెట్టిందా? అను. భావంతోనే వుందా? భావం వుంటే చాలదూ? భావానికి పుట్టిల్లు మనిషి గుండె. మనిషికో రకం గుండె వుంటుంది. గుండెగుండెలో భావం వుంటుంది. మనుష్యులు పుట్టినప్పటి నుండీ ఎన్ని భావాలుండాలో అన్ని భావాలూ అన్ని కాలాల్లోనూ వుండనే వున్నాయి. ఆ గుండె కలవాడికి ఏభావాన్నైతే ఆ భావం ఆ భాషలో వస్తుంది.

ఇంతకూ కాళిదాసు చెప్పిన సమాధాన మేమిటో చెప్పరుకదా!

ఆగు! ఆగు! పూరికే చెప్పాడా కాళిదాసు? లవ్ ఎట్ ఫస్ట్ సైట్ అనే అత్యాధి ఒక దుష్యంతుడిలోకి ఇంజక్షనులా ఎక్కించాడు. ఆ దుష్యంతుడి శకుంతల మీద కోపం ప్రారంభించింది. దుష్యంతుడి రహస్యం దెప్పిస్తుంటే అసహ్యమయింది. చెప్పే స్త్రీ వింటుంటే కాముకుడి మనస్తత్వాన్ని గురించి వివరిస్తుంటే అదిగా ఉన్నది. ఆవేశంలో ఉచితానుచితాలు ఆలోచించడమంటూ వుండదు. ఆలోచించకుండా ఆవేశపరిలక్షణం కావటానికి వుంటుందిగాని ప్రేమకుండదు. ప్రేమకూ కామానికీ భేదం తెలిస్తే చాలు ప్రేమంటే ఏమిటో అర్థ మౌతుంది. ఆవేశంలేని ఆలోచనవల్ల ఉద్భవించే బాధదయలోని భావాలు అనేకం వున్నాయి. వాటిలో ప్రేమ ఒక్కటి. ఈ ప్రేమ ఎవర్నిగూర్చి ఆలోచిస్తే, కలుగుతు న్నదో దాన్నిబట్టి దాని లక్షణం వేరు వేరుగా వుంటుంది. తల్లిప్రేమ, పుత్రప్రేమ, భార్య ప్రేమ, ఇలా అనేకంగా ప్రేమను లోకంలో చూస్తున్నాం. అన్నింటికీ మూలమైన ప్రేమ స్త్రీని చూసినప్పుడు పురుషుడిలో కలిగేబాజ మైన వికారాన్ని పడపాస్తే పొరంగా తేలిన అమృత ప్రాయమైన లక్షణం. చిలికినబిందీ నెన్న వచ్చినట్టే హృదయంలో అంకురించిన భావాన్ని ఆవేశాలతో గిలకొట్టి గిలకొట్ట పొంగు పొచ్చేది తగ్గితే అంచులకు అంటే పెట్టుకొని వున్న నాజూకు పదార్థాన్ని ప్రోగు చేసి పరిలపరుచుకుంటే అదిప్రేమ అవు తుంది. ఆవేశంలో పొరంతేలదు. కామం వుం టుంది. కామంలేనిదే ప్రేమలేదు. కామం అంటే ఏమిటి? కోరిక. కోరిక చెలరేగే లక్ష ణంతో వుంటుందనుకో చెప్పాను. ఒ కొంకను వెలగేనప్పుడా పశువౌతారు.దానిని తరచిచరచి చూచాడా అమృతం పొందుతారు. ధృత రాష్ట్రుడికి పుత్రప్రేమ లభించ లంటాం. అది ప్రేమకాదు. కామం. స్త్రీ పరిపైనగానే కామం అనుకుంటారు.కాదు. ఏ వాదనా నా దామే. పుత్రుడివీద వ్యామోహంకూడా కామమే. ఆ వ్యామోహాన్ని తరచిచూస్తే, అందులోని మోహం మిగలదు. తత్వంలోనుంచి పడుతుంది. అప్పుడు సరియైన పద్ధతిలో మానవుడు నడుస్తాడు. తుమ్మెద శకుంతల ముఖాన్ని ముసురుకోవటం ఒక చిత్రంగా భావించవచ్చు. అది కాముకుల ప్రతిరూపమే. యుక్తా యుక్త విచక్షణలేని కాముకుడి చేష్ట లు తనకు చెందని, తనకు పొందరాని తత్వ లేస్త్రీ ముఖాన్ని అర్థంగా పెట్టుకొని జరిగిన ఆస్త్రీ ఆ చేష్టలను తప్పుకొని తనకు కుడ్డి పరిహరిస్తుంది. ఉత్తమస్త్రీ. అర్థంగా లేని. కాలిస్తే తోటి కాకరి స్త్రీ ప్రేమ రాదు. కామాన్ని ప్రేమ అంటూ దానికి పాత్రీకరణ చేసి 'అనే' లుకొని మోసపోతే అని మనుషులను ప్రాణిపాడి తున్నాడు. దుష్యంతుడు అమ్మోరగ్గా పొడిపిల్లను కూడుకుంటాడన్నాడు. దని తత్వం తెలియక స్త్రీ వింటుంటే కాముకుడి మనస్తత్వాన్ని గుర్తించ టం అందరూ ధనిస్తుంది.'' ఆవేశంలో నా లోపలా తేలిపోతూ అతడు యీ మాటల్ని తప్పుకుండ అన్న స్త్రీ తన్ని గమనించింది. తన మనస్తత్వాలిన్నీ ఒక్కసారి నూడాడు. శ్రీనాథరావు. ఆమెవంచిన తలెత్త లేదు. కరుణ ఒక స్థేలు ముందు ఆమె కంటిలా చేసింది.

"మాస్టారిప్పుడేం ముందు అన్నది.

"పరవాలేదు. మా కరుణకు నామోదకన్నా ముందు నీమోదే అధికమైనది. అన్నాడు. శ్రీనాథరావు.

"అప్పయ్యా! ఇవ్వాళ వంటావిడ రావడానికి వీల్లేదని కబురు చేసింది. అందు వల్లనే నేనే ఉప్మామేసి తీసుకొని వచ్చాను. తాను వెళ్లి పోతారేమోనని మధ్యలో వచ్చి చూచి వెళ్లానుకూడా! అందుకే తొందరగా తెచ్చాను. అన్నదికరుణ.

శ్రీమ్యరాలికి ముఖం ఆదోలాగా అయింది. శ్రీనాథరావు కరుణా! శకుంతలకు నాకథ చెప్పా లని ప్రయత్నించాను. కాని నేను శ్రుష్టిస్థితి లోవున్నానో లయస్థితిలో ఈ లోకంలోకి అవ తరించానని ఆమె భావిస్తున్నది. ఆ భావనను ఆమె చెరగనీయ వద్దంటున్నది.

అప్పయ్యా!! ఆమెకు నీమోద అంతగాడ పైన అభిమానమూ లక్ష్యమూ వున్నాయి. జీవితంలో సుఖాన్ని స్మరించుకొని తేలికగా బ్రతకాలిగాని కష్టాన్ని స్మరించుకొని సుఖంగా వున్న సమయాన్ని కూడా దుఃఖమ యం చేసుకోవటంలో శాంతిలేదు.

కరుణా! అదే నేనూ అనేది అని శ్రీమ్య రాలు ఇప్పటికీ తెప్పరిల్లుకొని అనగలిగింది.

కాదమ్మా! కాదు! సుఖ స్వరూపం తెలి యాలంటే దుఃఖం కష్టం వీటినిగురించి తెలుసుకోవాలి. కేవలం సుఖమే అనుభవించిన వాడికి సుఖమంటే ఏమిటో అసలు తెలియ కుండా వుంటుంది. మన కష్టాల్లో మనంఎంత లోకానుభవం సంపాదించామ! అందువల్లే మనం శకునాడు సుఖమేది బాగా అర్థం చేసుకోగలుగు తున్నాం.

డాక్టరుగారూ! ఇవ్వాళ శకుంతలని గూర్చి చెప్పారు అన్నగారు. ఆమెను పట్టులు పెం చారని చెప్పారు. అలాంటి ఆడబిడ్డ పెరిగిన ఆమెను దుష్యంతుడు ప్రేమించటంలోనే నిజంగా చాలాగొప్ప విశేషం ఉందని పించింది. నాకు ఏ విషయాన్నైనా తరచి తరచి చూ డాల్సినే భృక్షుణ్ణి మాస్టారు అలవాటు చేస్తున్నారు. కష్టాన్ని తరచి చూస్తే సుఖం వుంటుందనే అర్థం నాకు వారి పాఠంలో యివాళ బాగాతోచింది.'

ఎప్పుడూ అంతేనమ్మా! పెద్ద పెట్టెడ కాగ్జీ కత్తి పట్టుగిల్లినా పదును ఎక్కువే తుంది. కష్టాల్లో మనిషి బాధపడ్డా చాలా మరుగ్గా తయారవుతాడు."

కరుణా! మనం తిండికి లేని బీదతనం లోనుండి ఇప్పుడింత స్థితికి రావటం వాళ్ళ ఆశ్చర్యంగా వుంది. చెప్పే ఎవరు నమ్ముతారు నేను నమ్ముతాను" అన్నది శ్రీమ్యరాలు. శ్రీ నాథరావు నీవా" అన్నాడు. అవును" అన్నదామె. అప్పుడు కరుణ అన్నది. మాది బీదతనం అనదానికి వీలులేదమ్మా! బీదతనం అంటే ఒక స్థితి అన్నావున్నదన్నట్లే. మేము బిచ్చగాళ్లమమ్మా! మాజాతి బిచ్చగాళ్ల జాతిగా కొంతకాలం లోకం అనుకున్నది. " శ్రీమ్య రాలి ఒళ్ళు ఒక్కసారి అల్లడరించింది. అలాంటి విషయం తెలిస్తే ఆందరూ అసహ్యించు కుంటారు. కాని మేము బిచ్చగాళ్లంగా ఎలా బ్రతికి వచ్చాం? నేను డాక్టర్ని ఎట్లా య్యాను? అంతా కలగా వుం టుంది. యిప్పుడు తలచుకుంటే!"

శ్రీమ్యరాలు ఆశ్చర్యంలోనూ ఆతృతిలో తలమున్కలై పోయింది. ఆమె కరుణను గూర్చి పొరపాటుగా తనలో అనుకుంది. ఆమె యింత కలుపుగోరుగా తనతో మాట్లాడి నందుకు చాలా సంతోష పడింది. తను భాగ్య వంతురాల్నానే విషయాన్ని మరచి పోలేనేగాని ఆయన బీద కథను తాను అసహ్యించుకో కుండా వినలేదు.

ఇవ్వాళ చిత్రంగా తాను భాగ్యవంతురాలి ననే విషయాన్ని మరపించజేశారు అన్నవెళ్లలు. ఆమరపులోనే ఆమె ఆనాటికి ఇంటికి వెళ్లి పోయింది. (సశేషం)

మౌనయోగి

ఈ మధ్య జూన్ అవుట్ ఆఫ్ (బిటన్)లో 63 సంవత్సరాల థామస్ విలియమ్సు ఎడ్వర్డ్ కోక్ చేసిన (ప్రపంగం వెస్ట్‌మిన్‌స్టర్ పార్లమెంట్) జరిగినంలోనే కాక, బయట కూడా ఎంతో సంచలనం కలుగజేసింది. ఈయన చేసిన (ప్రపంగం మూలంగా కాదు. అసలు (ప్రపంగం చేసినందుకు. లార్డ్స్ సభలో తన 22 యేళ్ల సభ్యత్వంలో ఈయన మొట్ట మొదటి సారి చేసిన (ప్రపంగం యిదేనట. ఈయన పూర్వీకులతో పోల్చుకుంటే తయనేం రికార్డు సాధించలేదు. తన తండ్రి లార్డ్స్ సభలో వున్న 23 యేళ్లలోనూ ఒక్కసారి కూడా నెరవి విప్పలేదని, తన తాత వున్న 32 యేళ్లూ నిశ్శబ్దంగా వున్నా రని, ఇక తన ముత్తాత లార్డ్స్ సభలో వున్న 67 సంవత్సరాలలో ఒక్కసారి కూడా నోరు విప్పలేదని విరిజుకు ఎడ్వర్డ్ తన (ప్రేమింగులో నెలవిచ్చారట.